

Informatiepaneel voormalige kerken van Reusel

De voormalige kerken van Reusel

Op de plek waar u nu staat, ontstaat in de zesde eeuw een nederzetting: Oud-Reusel. Het dorp kent in de loop der eeuwen een aantal kerken. Eerst een houten kerkje, later kerken van het Romaanse en van het gotische type. We weten dat uit archeologische opgravingen in 1995 en 1997.

Houten kerkje

Over het allereerste kerkje is nauwelijks iets bekend. Twaalf kuilen onder de fundering van het latere Romaanse kerkje duiden erop dat het er geweest is en dat het een rechthoekige plattegrond had.

Romaanse kerk

Het eerste Romaanse kerkje wordt gebouwd door een grootgrondbezitter die ook Oud-Reusel onder zijn beheer heeft. Wie en wanneer dat was, is niet bekend. Wel staat vast dat het kerkje er in 1135 al was, want het wordt genoemd in een oorkonde van de abdij van Postel uit dat jaar. Het kerkje is gebouwd met tufsteen uit de Eifel.

Gotische kerk

Als parochie valt Oud-Reusel onder het geestelijk gezag van de priorij (later abdij) van Postel. Aan het begin van de vijftiende eeuw vervangen de paters van Postel het Romaanse kerkje door een gotische kerk van baksteen. Het is een relatief grote kerk. Dat komt omdat Reusel in die tijd een bekende bedevaartsplaats is. Van heinde en verre komen rond 15 augustus (Maria Hemelvaart) bedevaartgangers naar Reusel. Het drukke kerkbezoek maakt een uitbreiding met twee kruispannen nodig.

Verval

Als de Tachtigjarige Oorlog is afgelopen, is Reusel zwaar beschadigd. Bovendien mag de katholieke bevolking geen gebruik meer maken van haar kerk. Die komt in handen van de protestanten. Zij beschikken niet over de middelen om de kerk te onderhouden. Die raakt dan snel in verval. In 1665 valt de spits van de kerktoren naar beneden. Maar die wordt vier jaar later weer hersteld. In 1736 stelt men vast dat de muren uit het lood staan en dat de kap niet meer op zijn plaats zit.

Opleving

Het gaat pas weer beter met de kerk als in het midden van de negentiende eeuw de Nederlandse kerkprovincie wordt hersteld. Het katholicisme maakt dan een bloeitijd door. In Reusel ontstaat de behoefte aan een volledig nieuwe kerk. Deze neogotische kerk, die er nog steeds staat, wordt in 1895 gebouwd door deken Van der Wee. De gotische kerk wordt een paar jaar later afgebroken.

Bouwgeschiedenis

Onderstaande reconstructietekeningen geven een beeld van de opeenvolgende Reuselse kerken.

Fase 0

Het houten kerkje. Een betrouwbare plattegrond is niet beschikbaar.

Fase 1

Eénbeukig Romaans kerkje. Werd ergens tussen 900 en 1100 in gebruik genomen. Het kerkje (13 m. lang en 8 m. breed) is gebouwd met tufsteen. De funderingen (1 m. breed) bestaan uit klompen ijzeroer, natuursteen en leem.

Fase 2

Vermoedelijk in de dertiende eeuw krijgt het tufstenen kerkje een koor. Dat heeft de vorm van een hoefijzer. Rond 1400 krijgt de kerk aan de noordkant een aanbouw, waarschijnlijk een Mariakapel.

Fase 3

Rond 1400 wordt ook de eerste stap gezet naar een algehele vergroting tot een gotische kerk. Begonnen wordt met de bouw van een toren, op ruim een meter van de Romaanse kerk.

Later volgen schip en koor. De nieuwe kerk wordt om de oude Romaanse kerk heen gebouwd. De muren zijn van baksteen. De raamtraceringen zijn van tufsteen en mergel.

Fase 4

Omstreeks 1530 wordt begonnen met de bouw van twee kruispannen. Die zijn nodig door de grote toeloop van bedevaartgangers. In het midden van de zestiende eeuw wordt het oude koor afgebroken. Er komt een nieuw koor en aan zowel de noord- als aan de zuidkant van de kerk wordt een sacristie gebouwd. De kerk heeft dan zijn grootste afmetingen bereikt.

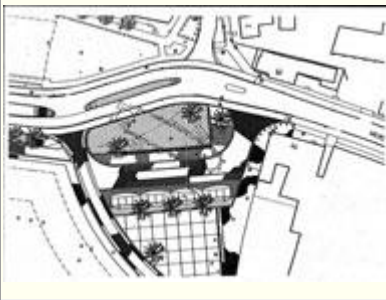
Fase 5

Pas in 1798 wordt de kerk definitief aan de katholieken teruggegeven. Het herstelwerk kan beginnen. Rond 1825 worden de kruispannen gesloopt en de schipmuren tot aan het koor doorgetrokken. Er volgen nog vele reparaties. Maar daar wordt mee gestopt als er in 1895 een nieuwe kerk is, de huidige. Rond 1898 wordt de gotische kerk gesloopt. Alleen de funderingen blijven in de grond achter - tot de archeologische opgravingen van honderd jaar later.

Met de bestrating en de overkapping van de huidige bushalte wordt verwezen naar de Romaanse en gotische kerken van destijds.

Fase 6

In de heropleving van het katholicisme aan het eind van de vorige eeuw past een nieuwe kerk. Die wordt in 1895 gebouwd. Tijdens de Tweede Wereldoorlog raakt de kerk zwaar beschadigd.

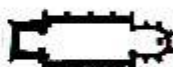
Reconstructietekeningen van de fasen 1 tot en met 5

Fase 1

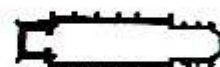
Fase 2

Fase 3

Fase 4

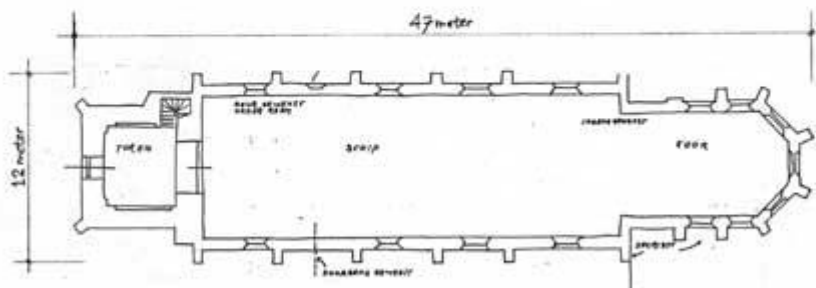
Fase 5

ZUIDGE V.F.L. Inverre

RECONSTRUCTIE VAN DE KERK
NEDERLANDSE TOEGANG
TOEGANG
TOEGANG

TOEGANG
TOEGANG
TOEGANG

De gotische kerk volgens een opmeting uit 1894